

WRDS.112.3.2024

Stanowisko Nr 3/2024
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku
w sprawie podjęcia działań rekompensujących utratę konkurencyjności gospodarki i atrakcyjności
inwestycyjnej północnowschodniej części województwa podlaskiego

W związku ze zgłaszanymi, przez społeczność lokalną Suwalszczyzny, przedstawicieli pracodawców, pracowników i innych organizacji społeczno-gospodarczych, Prezydenta Miasta Suwałki oraz władze samorządowe z tego regionu, problemami dotyczącymi funkcjonowania życia społeczno-gospodarczego i ograniczenia możliwości rozwoju i inwestycji w tym newralgicznym regionie Polski, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Białymstoku, po zapoznaniu się z podnoszonymi problemami na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2024 r. w Suwałkach i merytorycznej dyskusji, przyjmuje stanowisko jak poniżej:

1. Zwracamy się z apelem do władz Rzeczypospolitej Polskiej, władz samorządowych różnych szczebli, różnych instytucji, mediów, dziennikarzy i publicystów, by w dyskusji i publikacjach o charakterze geopolitycznym i militarnym nie epatować opinii publicznej pojęciem „Przesmyk suwalski”, a używać w to miejsce pojęć i słownictwa (bez odnośnika suwalski), które nie będzie budzić niepotrzebnego niepokoju, atmosfery zagrożenia i niebezpieczeństwa u potencjalnych inwestorów oraz turystów.
2. Wnosimy do władz Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie niezbędnych działań mających na celu odpowiednie wsparcie wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego na terenach Polski szczególnie zagrożonych ze względu na swoje geostrategiczne położenie.
3. Apelujemy do Parlamentu i Rządu RP o dokonanie niezbędnych zmian przepisów w ustawodawstwie i rozporządzeniach dotyczących udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców na nowe inwestycje w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze w taki sposób, by nie eliminowały one miasta Suwałki z możliwości inwestycyjnych i rozwojowych. Dotyczy to szczególnie wysokości progów inwestycyjnych, od których taka pomoc jest uzależniona. Miasto Suwałki nigdy nie powinno być traktowane w określeniu warunków preferencji inwestycyjnych tak jak duże aglomeracje miejskie.

Trwająca od dwóch lat wojna na terenie Ukrainy rzutuje negatywnie na sytuację społeczno-gospodarczą Polski, zarówno w skali makro, jak też w odniesieniu lokalnym. Wojna za wschodnią granicą w połączeniu z agresywną retoryką polityczną Rosji wpływa bezpośrednio na funkcjonowanie firm i samorządów, szczególnie z terenów województwa podlaskiego. Jednakże w szczególnie trudnej sytuacji znaleźli się przedsiębiorcy i samorządy funkcjonujące na obszarze północnowschodniej części województwa podlaskiego, której w geopolitycznej retoryce ukuto określenie „Przesmyk suwalski”. To określenie zagościło na dobre w różnych dokumentach, medialnych przekazach i publikacjach, niosąc ze sobą negatywne konsekwencje w wymiarze gospodarczym i społecznym. Cierpią z tego powodu różne gałęzie gospodarki, m.in. turystyka – od dwóch lat obserwowany jest spadek ilości turystów odwiedzających, wcześniej tak chętnie, Suwalszczyznę, co bardzo mocno uderza w przedsiębiorców z takich branż, jak np. hotelarstwo, agroturystyka, gastronomia.

Negatywnym zjawiskiem związanym z wojną w Ukrainie jest zamknięcie granic z Białorusią i rosyjskim Obwodem Królewieckim skutkującym brakiem wymiany handlowej, zaniechań inwestycyjnych oraz odbudową rynków zbytu przez firmy eksportujące swoje wyroby lub świadczące usługi transportowe zna rynki wschodnie. Natomiast ciągły przekaz o ryzyku ataku na region Polski graniczący z krajami zaangażowanymi w wojnę w Ukrainie, powoduje również spadek inwestycji bezpośrednich w regionie (m.in. na terenie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), pogłębiając w ten sposób lukę w konkurencyjności lokalnej gospodarki. Ma to również wymierny wpływ na wzrost bezrobocia oraz odpływ mieszkańców z regionu, a więc także wykwalifikowanych kadr. Niezbędne tu są odpowiednie działania pomocowe Państwa wspierające funkcjonowanie przedsiębiorców z tego regionu, a tym samym zabezpieczenie odpowiedniego poziomu życia społeczności lokalnej.

Zabezpieczenie
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Białymstoku

Eugeniusz Muszyć

Zauważyć należy, że niezakwalifikowanie Suwałk do ośrodków miejskich tracących funkcje społeczno-gospodarcze doprowadziło do osłabienia konkurencyjności inwestycji tego miasta. Spowodowały to wprowadzone w 2018 roku i latach następnych zmiany w przepisach dotyczących zasad udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców na nowe inwestycje z wyraźną preferencją inwestycji zlokalizowanych w miastach, które utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. Dla przedsiębiorstw inwestujących w tych miastach określono niski poziom nakładów inwestycyjnych, uprawniających do ulg podatkowych. Do niedawna miasto Suwałki miało najwyższe progi inwestycyjne dla przedsiębiorców (progi ilościowe) w Polsce północno-wschodniej. Dla dużej firmy wynosi on w Suwałkach obecnie 60 mln złotych i jest taki sam jak w stolicy regionu Białymstoku, a w innych miastach w tym regionie takich jak Augustów, Łomża, Ełk – tylko 10 mln zł. Tak niekorzystne warunki spowodowały, że Suwałki utraciły atrakcyjność konkurencyjność gospodarczą i zahamowanie inwestycji w suwalskiej podstrefie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Po zmianie przepisów, czyli w latach 2018-2023 Zarząd Strefy wydał tylko 6 decyzji o wsparciu dla 3 przedsiębiorców, którzy zadeklarowali głównie reinwestycje i utworzenie zaledwie 17 miejsc pracy. Tymczasem w samym 2022 roku nastąpiło zmniejszenie zatrudnienia w firmach działających w suwalskiej podstrefie o 112 pracowników, a w 2023 roku o dalsze 201 osób. Znamiennym faktem jest odstąpienie przez czołowego polskiego producenta mebli od budowy w Suwałkach, pomimo posiadanego pozwolenia na budowę, nowej fabryki mebli w ramach Przemysłu 4.0. Dobrze rozwinięta w Suwałkach branża meblarska i drzewna nadal odczuwa skutki kryzysu pandemicznego i wojny, co jest szczególnie widoczne w eksporcie. Coraz więcej obiektów, hal przemysłowych stoi pustych z informacją o ich sprzedaży lub dzierżawy.

Wsparcie miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze zostało mocne podkreślone także w licznych dokumentach rządowych, takich jak Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 z perspektywą do 2030 roku i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Skutek tego może być taki, że zarówno samorząd miasta Suwałki, jak też przedsiębiorcy będą mieli mniejsze szanse w dostępie do środków z UE, ujętych w różnych programach bieżącej perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Mając na uwadze nakreślone powyżej problemy i ich tło społeczno-gospodarcze, niezbędnym jest wypracowanie przez Rząd i Parlament dedykowanych mechanizmów finansowych i fiskalnych, które zwiększyłyby konkurencyjność lokalnych przedsiębiorców oraz poprawiły warunki inwestowania i poziom życia społeczności lokalnej w tej części województwa podlaskiego.

Suwałki, dnia 23 lutego 2024 r.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Białymstoku
Eugeniusz Muszyc

